Članak potvrđuje i to da su se u tom samostanu sastajali i dogovarali »vojskovođa« *Slavko Kvaternik* i jedan od najozloglašenijih ustaša *dr. Mirko Puk,* koji je lično odgovoran za strahoviti pokolj u samoj glinskoj crkvi, kada je u jednom navratu ubijeno 900 Srba, dok je u Glini i okolici samo do kraja 1941. god. ubijeno 8.000 ljudi.

Samostan u Širokom Brijegu bio je leglo ustaštva i prije rata

Slučaj franjevačkog samostana u Čuntiću nije osamljen. Imademo i drugih franjevačkih samostana koji su bili organizacioni centri i odgajališta ustaških zločinaca. Važno mjesto među njima zauzima franjevački samostan u Širokom Brijegu, zajedno sa svojom franjevačkom gimnazijom.

Tako u »*Hrvatskom narodu« od 4. VI. 1941. br. 110, str. 13* nalazimo članak »*Ustaška borba na Širokom Brijegu*«. U tom članku kaže se između ostaloga:

»... **Poslije toga** (sporazuma Maček-Cvetković 1939. godine — opaska red.) **počela se razvijati prava borba na život i smrt. Baš u to doba došao je u Široki Brijeg mladi i energični franjevac dr. Radoslav Glavaš, koji je počeo sustavno voditi tu borbu. U prvo vrijeme pomagalo je to nekoliko srednjoškolaca: Vlado Mandić, Ljubo Stojčić, Pavao Klajo, Drago Putica i još jedan stari ustaški borac Ivan Zovko, seljak iz Lisa. Borba je bila teška, jer su mjesne vlasti znale što hoće omladinci. Nove sile za rad došle su ljeti 1940., kada su se kući vratili sveučilištarci koji su poznati u Zagrebu: Ante i Ilija Šaravanja, Miljenko Džato, Josip Stojčić, Mato Penavić, Karlo Sušak i Petar Bubalo.«**

Iz kasnijeg razvitka događaja znamo da je franjevački samostan u Širokom Brijegu u vrijeme ustaša odigrao sramotnu ulogu u Hercegovini, a franjevačka gimnazija u Širokom Brijegu trovala je našu mladež ustaškim otrovom.

Franjevac-ustaša *dr. Radoslav Glavaš* postao je u vrijeme okupacije jedan od najistaknutijih svećenika-ustaša.

Svećenik Mikan — ustaški organizator na Kordunu

Još je u živom sjećanju uloga koju je odigrao jedan od prvih začetnika ustaške organizacije župnik i začasni kanonik u Ogulinu *Ivan Mikan.*

Evo što o njemu govori ustaška štampa:

»*Nova Hrvatska« u broju 128 od 1. VI. 1943. na str. 6.* donosi članak pod naslovom »*Smrt čeličnog Hrvata, začastnog kanonika Ivana Mikana*«, u kojem se kaže:

»... **Ni jedna politička djelatnost nije se na Kordunu provela bez Mikanovog znanja... Čim je došao u Ogulin nastavlja Mikan svoj nacionalno politički rad u ustaškom duhu. Drži sastanke, viećanja i dogovore, te zaprisiže**

»jest, i to promičući ideje i ciljeve Hrvatskog Ustaškog pokreta već tamo od 1931—32. god., a pogotovo od 1938. god. dalje među svojim kolegama i narodom u mjestima u kojima sam kao svećenik službovao. Posjećivao sam već unatrag par godina Doglavnika dra Budaka i ministra dra Ml. Lorkovića i s njima podržavao vezu.«

I taj ustaša bio je ranije član katoličkih organizacija »*Orla*« i »*Križara*«.

*

Iz arhiva ustaškog »*Ureda za odlikovanja*« ustanovila je Zemaljska komisija za utvrdivanje zločina okupatora i njihovih pomagača pod Inv. br. 12869 da su po ustašama predloženi za odlikovanje niže navedeni svećenici:

Dr. BINIČKI FRAN, župnik — Lički Osik,
predložen za odlikovanje »Srebrnim spomenznakom o uspostavi NDH« za rad oko oslobođenja NDH i hrvatskog naroda u vremenu prije 20. listopada 1931. god. t. j. za ilegalni ustaški rad prije 1941. god.;

Dr. SEVEROVIĆ TOMO, kanonik,
isto kao gore;

JAKOVČIĆ IVAN, župnik (za vrijeme NDH boravio u Beču),
predložen za »Srebrni spomenznak o uspostavi NDH«;

CECELJA VILIM, župnik,
predložen za »Brončani spomenznak o uspostavi NDH« za rad u ustaškom duhu u vremenu poslije 20. listopada 1934. do 10. IV. 1941. god.;

ĆORIĆ fra DIDAK
isto kao gore;

GLAVAŠ fra RADOSLAV
isto kao gore;

BARBARIĆ fra MLADEN
isto kao gore;

HERMAN P. ČASTIMIR
isto kao gore;

MIKAN IVAN, kanonik — Ogulin,
isto kao gore;

Svi navedeni predloženi su za odlikovanje zbog svog ustaško-zavjereničkog rada od prije 1941. god. Među njima susrećemo već i ranije spomenute: Cecelja Vilima, župnika iz Kustošije, Glavaš fra Radoslava, franjevca iz Sirokog Brijega, Herman fra Častimira, gvardijana franjevačkog samostana u Čuntiću i Mikan Ivana, kanonika iz Ogulina. Kako smo vidjeli već iz naprijed iznesenih dokumenata, ovi su članovi katoličkog klera svojim radom zaista temeljito zaslužili ustaška odlikovanja.

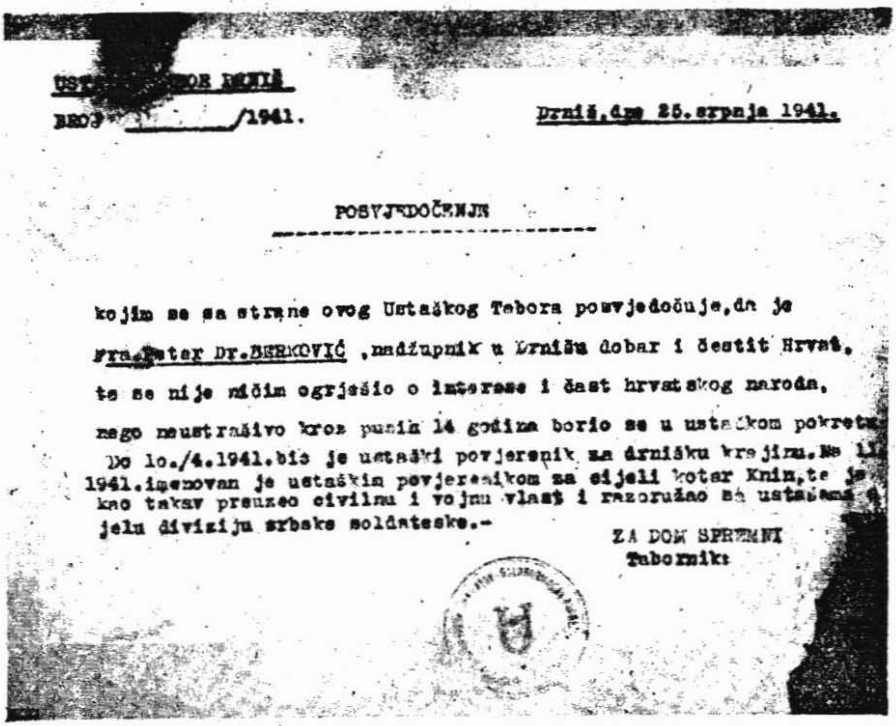

Drniš, dne 25. srpnja 1941.

POSVJEDOČENJE

kojim se sa strane ovog Ustaškog Tabora posvjedočuje, da je fra Petar Dr. BERKOVIĆ, nadžupnik u Drnišu dobar i čestit Hrvat, te se nije ničim ogriješio o interese i čast hrvatskog naroda, nego neustrašivo kroz punih 14 godina borio se u ustaškom pokretu. Do 10./4.1941. bio je ustaški povjerenik za drnišku krajinu. Na 11. 1941. imenovan je ustaškim povjerenikom za cijeli kotar Knin, te je kao takav preuzeo civilnu i vojnu vlast i razoružao sa ustašama cijelu diviziju srbske soldateske.-

ZA DOM SPREMNI
Tabornik:

Dokumenat koji potvrđuje ustašku djelatnost Berkovića

Po izvatku iz zapisnika *fra Velimira Šimića,* svećenika iz Bukovice, kotar Duvno, vidi se da je sudjelovao u razoružavanju jugoslavenskih vojnika, te da je trojici vojnika oduzeo puške. U svojoj izjavi fra Šimić kaže:

»... Jesam! 1941. godine, kada je bilo rasulo jugoslavenske vojske, tada sam ja uzeo tri puške od vojnika. Kada sam prvi put bježao ispred partizana, dvije sam dao seljacima, a sa trećom sam se sam služio, odnosno nosio sam je sa sobom. Osim toga imao sam i dvije lovačke puške, koje sam zapakovane ponio sa sobom u Široki Brijeg. Pištolj kojega sam imao nosio sam uza se. To mi je sve ostalo u Širokom Brijegu.«

*

»Hrvatski narod« od 4. VI. 1941. godine br. 110 strana 13. u već citiranom članku *»Ustaška borba na Širokom Brijegu«* donosi opis rada franjevca *dr. Radoslava Glavaša* na slabljenju obrambene snage jugoslavenske vojske u času njemačke invazije i neposredno prije nje:

»... Poslije toga počela se razvijati prava borba na život i smrt... Stvoren je i nacrt za sprečavanje jugoslavenske mobilizacije. Tako je dočekan i povijesni dan 10. travnja, pa su ustaše u noći između 10. i 11. razoružali mjesno oružništvo i zauzeli poštu...«

Figurić Branko, šef obavještajne službe vojnog redarstva »NDH«, izjavio je na saslušanju da je on i na Kaptolu imao svoje informatore. U svojoj izjavi od 15. IX. 1945. g. on između ostalog iznosi slijedeće:

»... da saznam svaku promjenu u njihovoj politici, koja mi je inače u detalje poznata, i saznam na Kaptolu kako koji diše, posjećivao sam od vremena do vremena neke kanonike i profesore teologije. Tako sam se znao sastati sa Penićem, Pečnjakom, Gasom i drugima, a najviše sa isusovcem Mülerom, koji je prema meni najotvoreniji, a znao je mnoge stvari oko legata Marcone-a i zakulisni rad nekih ministara. Nadalje prof. dr. Rade Glavaš davao mi je podatke, iako je znao koja je moja prava funkcija...«

U istoj toj izjavi u zapisniku iznosi Figurić da je agent ust. ob. službe *Zvonko Katalinić* bio povezan sa *dr. Stjepanom Lackovićem,* tajnikom nadbiskupa Stepinca.

Helm Hans, polic. ataše kod njem. poslanstva u Zagrebu izjavio je na saslušanju od 3. IX. 1945. g. da je agent gestapoa *Heger Wilhelm* imao vrlo uske veze *s nadbiskupom Stepincem.* Dolaskom njemačkog okupatora u našu zemlju stupa Heger u službu gestapoa. Koncem 1941. g. dolazi on iz Beograda u Zagreb. Heger dobiva poslovno vodstvo akcije »Nadasve«. Heger je, prema izjavi Helma, uspio dokazati nadbiskupu Stepincu da njegove veze s gestapoom mogu imati koristi i za samu crkvu time, što je ispunio želju nadbiskupovu, koji je od njega tražio da mu prebaci u Hrvatsku trojicu katoličkih svećenika iz samostana »Czestochova«. Da je agent gestapoa Heger uživao veliko povjerenje nadbiskupa Stepinca, vidi se i po tome što je po njegovu nalogu putovao u Rim. Heger je 1943. g. otišao u Beč gdje je g. 1944. položio svećenički zavjet.

Helm Hans također izjavljuje da je uži saradnik Hegera bio katolički svećenik *dr. Kukolja,* s kojim se Heger češće koristio za svoj rad u Njemačkoj. Tako je Helm morao po nalogu iz Berlina da češće prebacuje dr. Kukolju svojim autom u Brežice, da bi se izbjegle poteškoće njegova putovanja u Njemačku, koje su mu pravljene sa strane ustaške vlasti. Svećenik dr. Kukolja, poslije odlaska Hegera u Njemačku, usko je sarađivao i davao obavještenja agentu gestapoa Schumacheru. Nakon izvjesnog vremena, posredstvom Hegera, postavljen je dr. Kukolja na vodeći položaj dušobrižnika za hrvatske radnike u Njemačkoj.

Iz zapisnika o saslušanju *ing. Maričić Maria* kod istražne vlasti J. A. dne 15. VIII. 1945. g. vidi se uska saradnja nadbiskupa Stepinca sa Slavkom Kvaternikom u okviru stvaranja plana za neku tajnu političku akciju uz pomoć njemačke ob. službe Abwehr-a. U toku te aktivnosti nadbiskup Stepinac primio je lično agenta Abwehr-a ing. Maričić Maria, koji mu je donosio listove od Kvaternika.

grebu, *dr. Glavaš Radoslav*, pročelnik ministarstva pravosuđa i bogoštovlja Pavelićeve »nezavisne« države Hrvatske« i mnogi drugi. U toku okupacije franjevačka gimnazijska omladina u Širokom Brijegu s »velikim žarom« sudjeluje u proslavama državnih blagdana ustaške »NDH«, kako se to vidi iz članka koji je donio sarajevski *»Katolički tjednik« od 17. maja 1942. godine*, u kojem se govori o proslavi priređenoj u počast osnutka Pavelićeve »nezavisne države Hrvatske«, a gdje se između ostaloga navodi:

»Široki Brijeg: Naknadna akademija uz državnu obljetnicu.

... Međutim poletni i vatreni mladići, kad su se na 20. travnja povratili da nastave školu, odluče da bar naknadno javno i zajednički manifestiraju svoju hrvatsku sviest jednom akademijom u slavu godišnjice državne slobode. Osobito se publike dojmila korska recitacija »Za dom Spremni« od R. Violinija, koju je zbor sa mnogo razumievanja izveo. Posebno moramo iztaknuti požrtvovnost vlč. oca Bruna Adamčika, nastavnika glazbe i pjevanja, koji svaki put izvanredno dobro uvježba pjevanje u đačkom zboru. Akademija je završena sa: »Puška puca...« Ovo je još jedan znak da naša mladež mnogo voli svoga Poglavnika i slobodu, a uvjereni smo, da će biti spremna i na najteže žrtve za Poglavnika i Hrvatsku.

Isti list *u broju 25. od 21. juna 1942. godine* donio je dopis iz Širokog Brijega o priredbi koju je ustaška mladež priredila u dvorani franjevačke gimnazije prigodom imendana Pavelića. Donosimo jedan dio spomenutog dopisa:

»Široki Brijeg: Vjerska i narodna svečanost (Na Antunovo).

... Nije smjelo ovaj dan izostati ni narodno slavlje. Imendan najvišeg sina patničke Hrvatske Dr. A. Pavelića morao se je proslaviti, jer je to vidan znak naše ljubavi prema zemlji, iz koje smo nikli. Već prije sv. Mise priredila je mjesna ustaška mladež svečanu veoma uspjelu akademiju u gimnazijskoj dvorani...

Taj dopis završava ovako:

... Poglavnik je došao, da u svijetlu neslomivih kršćanskih principa postavi temelje državne budućnosti. U tome smislu je i bila ova naša proslava, jer znamo da je Poglavnik postavio sigurne temelje granitne državne zgrade, te ćemo je i mi zajedno s njime izgrađivati.«

U Varaždinu vjeroučitelj franjevačke gimnazije ujedno je i ustaški zapovjednik

Evo što kaže u svom saslušanju pred istražnim vlastima 2. II. 1946. bivši đak franjevačke gimnazije u Varaždinu, *Kovač Ladislav*, rodom iz Velikog Bukovca o načinu njegova odgoja u toj školi:

»... Za vrijeme mog školovanja u franjevačkom samostanu u Varaždinu bio mi je vjeroučitelj Paškal Cvekan, franjevac rodom iz Ferdinandovca, kotar Đurđevac, koji je bio ujedno zapovjednik ustaške mladeži franjevačke kla-

U to vrijeme tražio je Šuklje da mu nabavim jedan habit (fratarsku haljinu), 100 komada bianco krsnih listova, 100 komada smrtovnica i 100 komada vjenčanih listova, te za sve te dokumente potrebne crkvene marke, koje se mogu dobiti samo u crkvenim ustanovama. Tražio mi je bianco dokumente i ja sam uz odobrenje pater provincijala Martinčića nabavio i dao Šukljeu. On me je molio da mu dadem uputstva kako se pišu dokumenti, tj. kako se ispunjavaju.

On mi je rekao (Šuklje) da ću ja, pošto ostajem u Zagrebu, biti centar za ustaške veze između inostranstva i Hrvatske. Ujedno mi je dao zadatak da prikupljam sve letke koje će partizani izdavati, sve novine, promičbeni materijal, da prikupim informacije o svim važnijim događajima, o mjerama koje partizani poduzimaju.

Fra Mamerto Margetić

Zlato i ukrasi mučenih i ubijenih ustaških žrtava bilo je zakopano u grobnicama kaptolske crkve

Nekoliko dana prije oslobođenja ustaški svećenik *Radoslav Glavaš* u sporazumu s najvišim ustaškim funkcionerima odnosi »državno« zlato u franjevački samostan na Kaptolu i zakapa ga u grobnicu ispod

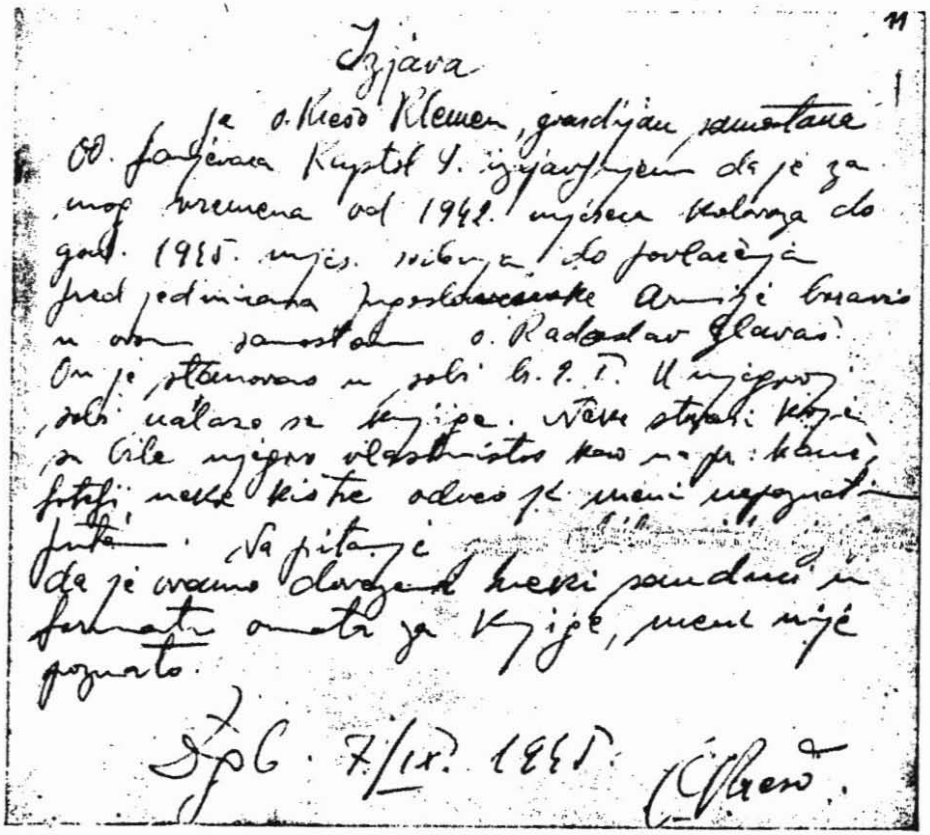

Izjava

Ja o. Mieso Klemen, gvardijan samostana
OO. franjevaca Kaptol 4. izjavljujem da je za
moga vremena od 1942. mjeseca travnja do
god. 1945. mjes. rujna do povlačenja
jed. jedinicama Jugoslavenske Armije bravo
u ovom samostanu o. Radoslav Glavaš.
On je stanovao u sobi br. 8. I. U njegovoj
sobi nalazo se knjige. Neke stvari koje
su bile njegovo vlasništvo kao n.p. kaneli
fotelji neke kiste odnesi je meni nepoznato
kuda. Na pitanje
da je ovamo donesen kovčeg sandučić u
formatu omota za knjige, meni nije
poznato.

Kpt. 7/IX. 1945. Klemen.

Izjava gvardijana franj. samostana na Kaptolu Klemena, kojom taji da je u samostanu sakrivao zlato

samog oltara kaptolske crkve. U zakapanju zlata učestvovali su ustaški funkcioneri, među kojima i ministar Puk, i franjevci toga samostana. Nakon oslobođenja organi narodnih vlasti tražili su sanduke sa zlatom koje je fratar *Glavaš* smjestio u samostan, ali su franjevci izjavili da Glavaš nije ostavio u samostanu ništa, kako se to vidi iz priložene izjave o. *Klemena Kreše,* ondašnjeg gvardijana samostana.

Međutim nakon oslobođenja franjevački provincijal *Martinčić Modesto* i gvardijan samostana *Klemen* odlučili su da zlato prenesu u grobnicu pod podom ispovjedaonice za gluhe, te su izdali nalog sedmorici fratara, koji su taj posao izveli pod njihovim nadzorom.

Kod ponovnog pretresa samostana, koji je izvršen u mjesecu januaru o. g., pronađeno je 36 sanduka zlata i ostalih dragocjenosti. Prilažemo fotografiju zapisnika koji je tom prilikom sastavljen, a iz kojega se vidi da redovnički starješine i ovaj put tvrde da im o zlatu nije ništa poznato, premda su se radovi oko zakapanja zlata izvodili po njihovim naređenjima.

*

(Prijepis dokumenta sa str. 424.)

IZJAVA

Ja o. Krešo Klemen, gvardijan samostana oo. franjevaca Kaptol 9 izjavljujem da je za mog vremena od 1942. mjeseca kolovoza do god. 1945. mjeseca svibnja do povlačenja pred jedinicama Jugoslavenske armije boravio u ovom samostanu o. Radoslav Glavaš. On je stanovao u sobi br. 2. I. U njegovoj sobi nalaze se knjige. Neke stvari koje su bile njegovo vlasništvo kao na pr. kauč, fotelji, neke kištre odneo je meni nepoznatim putem. Na pitanje da li su ovamo dovezeni neki sanduci u formatu omota za knjige, meni nije poznato.

Zagreb, 7. IX. 1945. o Krešo

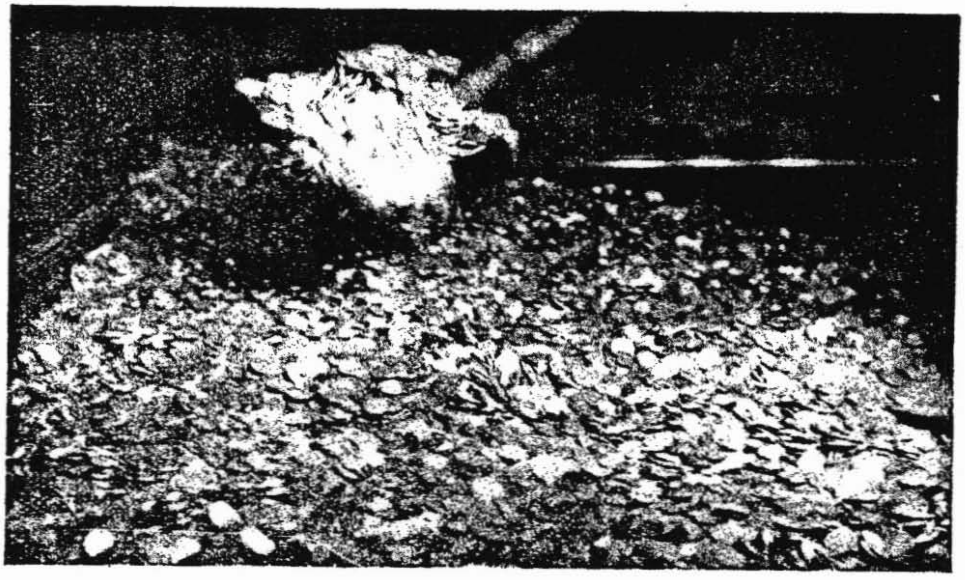

Srebrni novac — kroz 4 godine napljačkan od naroda...

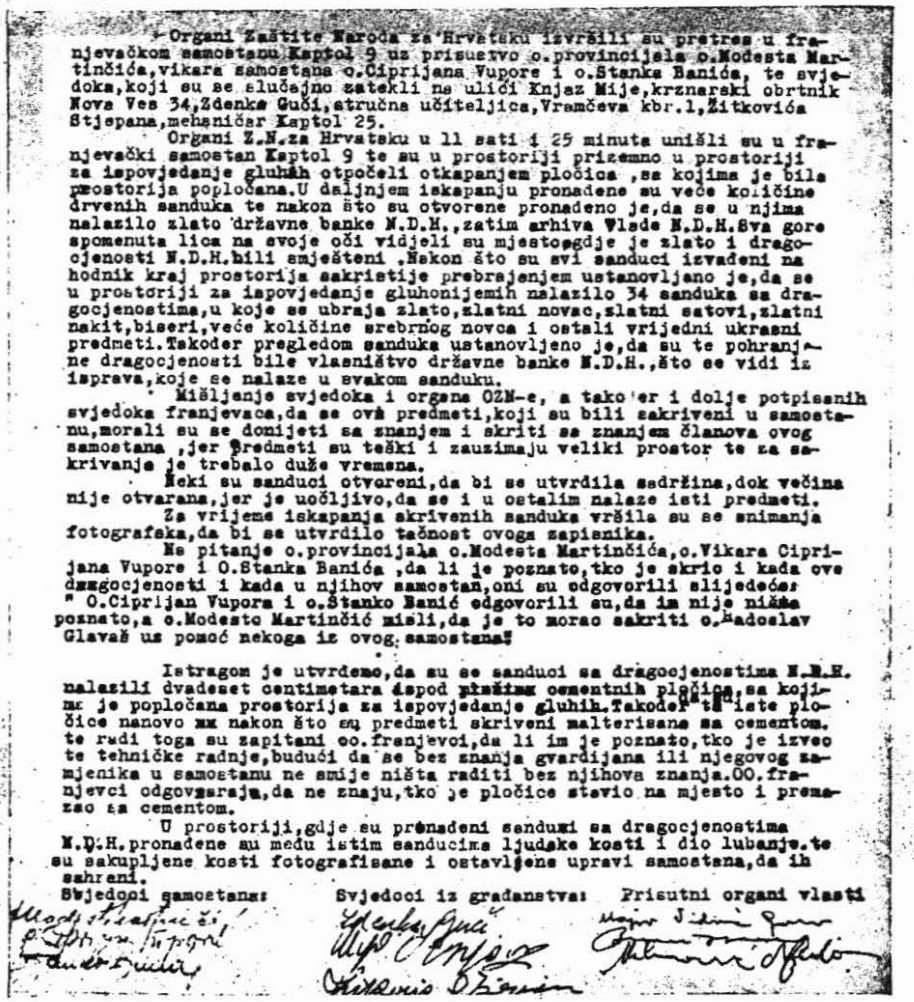

Organi Zaštite Naroda za Hrvatsku izvršili su pretres u franjevačkom samostanu Kaptol 9 uz prisustvo o.provincijala o.Modesta Martinčića,vikara samostana o.Ciprijana Vupore i o.Stanka Banića, te svjedoka,koji su se slučajno zatekli na ulici Knjaz Mije,krznarski obrtnik Nova Ves 34,Zdenka Guči,stručna učiteljica,Vramčeva kbr.1,Žitkovića Stjepana,mehaničar Kaptol 25.

Organi Z.N.za Hrvatsku u 11 sati i 25 minuta unišli su u franjevački samostan Kaptol 9 te su u prostoriji prizemno u prostoriji za ispovjedanje gluhih otpočeli otkapanjem pločica ,sa kojima je bila prostorija popločana.U daljnjem iskapanju pronađene su veće količine drvenih sanduka te nakon što su otvorene pronađeno je,da se u njima nalazilo zlato državne banke N.D.H.,zatim arhiva Vlade N.D.H.Sva gore spomenuta lica na svoje oči vidjeli su mjesto gdje je zlato i dragocjenosti N.D.H.bili smješteni .Nakon što su svi sanduci izvađeni na hodnik kraj prostorija sakristije prebrajenjem ustanovljano je,da se u prostoriji za ispovjedanje gluhonijemih nalazilo 34 sanduka sa dragocjenostima,u koje se ubraja zlato,zlatni novac,zlatni satovi,zlatni nakit,biseri,veće količine srebrnog novca i ostali vrijedni ukrasni predmeti.Također pregledom sanduka ustanovljeno je,da su te pohranjene dragocjenosti bile vlasništvo državne banke N.D.H.,što se vidi iz isprava,koje se nalaze u svakom sanduku.

Mišljenje svjedoka i organa OZN-e, a tako er i dolje potpisanih svjedoka franjevaca,da se ovi predmeti,koji su bili sakriveni u samostanu,morali su se donijeti sa znanjem i skriti sa znanjem članova ovog samostana ,jer predmeti su teški i zauzimaju veliki prostor te za sakrivanje je trebalo duže vremena.

Neki su sanduci otvareni,da bi se utvrdila sadržina,dok većina nije otvarana,jer je uočljivo,da se i u ostalim nalaze isti predmeti.

Za vrijeme iskapanja skrivenih sanduka vršila su se snimanja fotografska,da bi se utvrdilo tačnost ovoga zapisnika.

Na pitanje o.provincijala o.Modesta Martinčića,o.Vikara Ciprijana Vupore i O.Stanka Banića ,da li je poznato,tko je skrio i kada ove dragocjenosti i kada u njihov samostan,oni su odgovorili slijedeće:

" O.Ciprijan Vupora i o.Stanko Banić odgovorili su,da im nije ništa poznato,a o.Modesto Martinčić misli,da je to morao sakriti o.Radoslav Glavaš uz pomoć nekoga iz ovog samostana."

Istragom je utvrđeno,da su se sanduci sa dragocjenostima N.D.H. nalazili dvadeset centimetara dspod ploštine cementnih pločica,sa kojima je popločana prostorija za ispovjedanje gluhih.Također su iste pločice nanovo na nakon što su predmeti skriveni malterisane sa cementom. te radi toga su zapitani oo.franjevci,da li im je poznato,tko je izveo te tehničke radnje,budući da se bez znanja gvardijana ili njegovog zamjenika u samostanu ne smije ništa raditi bez njihova znanja.OO.franjevci odgovaraju,da ne znaju,tko je pločice stavio na mjesto i premazao sa cementom.

U prostoriji,gdje su pronađeni sanduci sa dragocjenostima N.D.H.pronađene su među istim sanducima ljudske kosti i dio lubanje.te su sakupljene kosti fotografisane i ostavljene upravi samostana,da ih sahrani.

Svjedoci samostana: Svjedoci iz građanstva: Prisutni organi vlasti

Zapisnik o obavljenom pretresu u franj. samostanu na Kaptolu, prilikom otkrivanja ustaškog zlata, potpisan od provincijala Martinčića i ostalih svjedoka-očevidaca

Organi Zaštite Naroda za Hrvatsku izvršili su pretres u franjevačkom samostanu Kaptol 9 uz prisustvo o. provincijala o. Modesta Martinčića, vikara samostana o. Ciprijana Vupore i o. Stanka Banića, te svjedoka, koji su se slučajno zatekli na ulici Knjaz Mije, krznarski obrtnik Nova Ves 34, Zdenka Guči, stručna učiteljica, Vramčeva kbr. 1, Žitković Stjepan, mehaničar Kaptol 25.

Organi Z. N. za Hrvatsku u 11 sati i 25 minuta unišli su u franjevački samostan Kaptol 9 te su u prostoriji prizemno u prostoriji za ispovjedanje gluhih otpočeli otkapanjem pločica, sa kojima je bila prostorija popločana. U daljnjem iskapanju pronađene su veće količine drvenih sanduka te nakon što su otvorene pronađeno je, da se u njima nalazilo zlato državne banke N. D. N., zatim arhiva vlade

N. D. H. Sva gore spomenuta lica na svoje oči vidjeli su mjesto, gdje su zlato i dragocjenosti N. D. H. bili smješteni. Nakon što su svi sanduci izvađeni na hodnik kraj prostorija sakristije prebrajanjem ustanovljeno je, da se u prostoriji za ispovjedanje gluhonijemih nalazilo 34 sanduka sa dragocjenostima, u koje se ubraja zlato, zlatni novac, zlatni satovi, zlatni nakit, biseri, veće količine srebrnog novca i ostali vrijedni ukrasni predmeti. Također pregledom sanduka ustanovljeno je, da su te pohranjene dragocjenosti bile vlasništvo državne banke N. D. H., što se vidi iz isprava, koje se nalaze u svakom sanduku.

Mišljenje svjedoka i organa OZN-e, a također i dolje potpisanih svjedoka franjevaca, da se ovi predmeti, koji su bili sakriveni u samostanu, morali su se donijeti sa znanjem i skriti sa znanjem članova ovog samostana, jer predmeti su teški i zauzimaju veliki prostor te za sakrivanje je trebalo duže vremena.

Neki su sanduci otvoreni, da bi se utvrdila sadržina, dok većina nije otvarana, jer je uočljivo, da se i u ostalim nalaze isti predmeti.

Za vrijeme iskapanja skrivenih sanduka vršila su se snimanja fotografska, da bi se utvrdila tačnost ovoga zapisnika.

Na pitanje o. provincijala o. Modesta Martinčića, o. Vikara Ciprijana Vupore i o. Stanka Banića, da li je poznato, tko je skrio i kada ove dragocjenosti u njihov samostan, oni su odgovorili slijedeće:

»O. Ciprijan Vupora i o. Stanko Banić odgovorili su, da im nije ništa poznato, a o. Modesto Martinčić misli, da je to morao sakriti o. Radoslav Glavaš uz pomoć nekoga iz ovog samostana.«

Istragom je utvrđeno, da su se sanduci sa dragocjenostima N. D. H. nalazili dvadeset centimetara ispod cementnih pločica, s kojima je popločana prostorija za ispovjedanje gluhih. Također da su te iste pločice nanovo nakon što su predmeti skriveni malterisane sa cementom, te radi toga su zapitani oo. franjevci, da li im je poznato, tko je izveo te tehničke radnje, budući da se bez znanja gvardijana ili

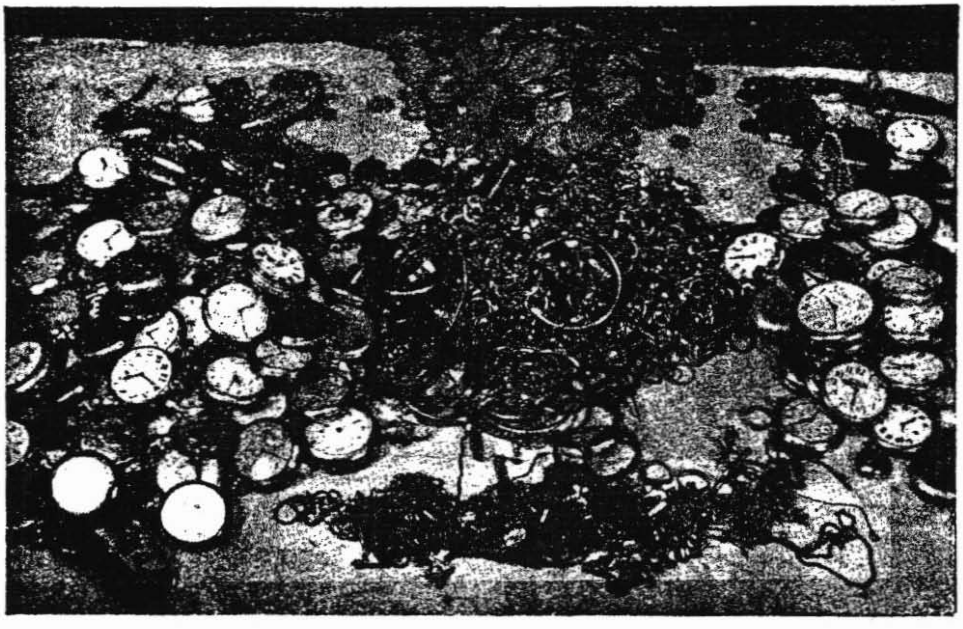

Satovi, narukvice, lančići, poskidani sa žrtava u Jasenovcu i ostalim logorima...

njegovog zamjenika u samostanu ne smije ništa raditi bez njihova znanja. Oo. franjevci odgovaraju, da ne znaju, tko je pločice stavio na mjesto i premazao sa cementom.

U prostoriji, gdje su pronađeni sanduci sa dragocjenostima N. D. H. pronađene su među istim sanducima ljudske kosti i dio lubanje, te su sakupljene kosti fotografisane i ostavljene upravi samostana, da ih sahrani.

Slijede potpisi

•

Pronađeno zlato potječe dobrim dijelom od mnogobrojnih žrtava, pobijenih i opljačkanih po ustaškim logorima. Među ostalim, tu se nalaze stari zlatni satovi, tabakere, ogrlice, vjenčani prsteni pokidani nasilnim kidanjem s prstiju, medaljoni s dječjim slikama, zlatni zubi iskidani iz čeljusti i t. d.

Ispovjedaonica s otkrivenim zlatom i prisutnim svjedocima

Čemu je trebalo da služi opljačkano zlato

Iz dosada priloženih dokumenata jasno je da su franjevački redovnički starješine iz kaptolskog samostana bili odlučili da zlato zadrže kod sebe. Oni su se obavezali pred Glavašem i ostalim ustaškim funkcionerima da će zlato predati samo posebno ovlaštenim najvišim ustaškim funkcionerima. Da je zlato čuvano za ustaše vidi se i iz zapisnika fra *Mamerta Margetića* od 25. I. 1946., strana 3., s koje citiramo slijedeće:

»On (Glavaš — op. red.) **mi je rekao da za te stvari ne smijem nikome kazati niti pod cijenu života, a mogu se dati jedino kada dođe ministar Puk, ustaški dopukovnik koji je prvu noć s nama radio i spomenuo je još dvojicu ljudi kojima mogu stvari izručiti. Napisao mi je njihova imena na jednu ceduljicu, no nju sam ja izgubio, i tih se imena ne sjećam. Glavaš je rekao da je to vlasništvo hrvatskog naroda, pa kada se ustaška vlada povrati da se to njoj izruči, ako ne bi prije došao netko od ove gospode čija mi je imena napisao na ceduljicu. Strogo mi je naredio da fratrima o tome ništa ne govorim, jer da će on sam već kazati onome kome treba.«**

.. i zubala koja su ustaše izvadili svojim žrtvama — pronađena su među zlatom sakrivenim u franjevačkom samostanu na Kaptolu

DOKUMENTI

O PROTUNARODNOM RADU I ZLOČINIMA JEDNOG DIJELA KATOLIČKOG KLERA

ZAGREB 1946

ZAC
dokumenti